

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

VŨ THỊ THANH BÌNH

**CÔNG CUỘC XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
Ở THỊ XÃ QUẢNG YÊN TỈNH QUẢNG NINH
(2008 - 2013)**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

VŨ THỊ THANH BÌNH

**CÔNG CUỘC XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
Ở THỊ XÃ QUẢNG YÊN TỈNH QUẢNG NINH
(2008 - 2013)**

**Chuyên ngành: LỊCH SỬ VIỆT NAM
Mã số: 60.22.03.13**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN XUÂN MINH

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, công trình nghiên cứu: *Công cuộc xây dựng nông thôn mới ở thị xã Quảng Yên tỉnh Quảng Ninh (2008 - 2013)*, dưới sự hướng dẫn của TS. Nguyễn Xuân Minh là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi. Các số liệu trong Luận văn là trung thực. Những chỗ sử dụng kết quả nghiên cứu của các tác giả khác đều được tác giả trích dẫn rõ ràng.

Tôi xin chịu trách nhiệm trước Hội đồng chấm Luận văn và Nhà trường về sự cam đoan này.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả

Vũ Thị Thanh Bình

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc đến *Nhà giáo ưu tú - Tiến Sĩ Nguyễn Xuân Minh* đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ, động viên tác giả trong quá trình tìm hiểu, nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Tác giả xin gửi lời cảm ơn chân thành tới các thầy giáo, cô giáo trong Khoa Lịch Sử Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã chỉ bảo tận tình, động viên khích lệ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thành Luận văn này.

Trong thời gian thực hiện Luận văn, tác giả đã nhận được sự giúp đỡ tận tình của Lãnh đạo Ủy ban Nhân dân thị xã Quảng Yên, Phòng Tài nguyên và Môi trường, Phòng Thống kê, đặc biệt là Phòng Kinh tế thị xã Quảng Yên, tỉnh Quảng Ninh.

Tác giả xin chân thành cảm ơn những nhận xét, đánh giá, góp ý quý báu của Hội đồng Khoa học đánh giá Luận văn.

Cuối cùng, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tác giả trong quá trình học tập và hoàn thành Luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả

Vũ Thị Thanh Bình

MỤC LỤC

| | |
|---|-----------|
| LỜI CAM ĐOAN | i |
| LỜI CẢM ƠN..... | ii |
| MỤC LỤC | iii |
| DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT | iv |
| DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU..... | v |
| MỞ ĐẦU | 1 |
| 1. Lí do chọn đề tài | 1 |
| 2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề..... | 2 |
| 3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu và nhiệm vụ của đề tài..... | 7 |
| 4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu | 7 |
| 5. Những đóng góp của Luận văn..... | 8 |
| 6. Kết cấu của Luận văn | 8 |
| Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ THỊ XÃ QUẢNG YÊN TRƯỚC KHI THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI | 9 |
| 1.1. Vị trí địa lí, điều kiện tự nhiên và các nguồn tài nguyên thiên nhiên | 9 |
| 1.1.1. Vị trí địa lí và điều kiện tự nhiên..... | 9 |
| 1.1.2. Các nguồn tài nguyên thiên nhiên | 12 |
| 1.2. Thực trạng nông thôn Yên Hưng (Quảng Yên) trước năm 2010 | 19 |
| 1.2.1. Tình hình kinh tế..... | 19 |
| 1.2.2. Tình hình xã hội..... | 24 |
| Tiểu kết chương 1 | 27 |
| Chương 2: CUỘC VẬN ĐỘNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở THỊ XÃ QUẢNG YÊN TỈNH QUẢNG NINH (2008 - 2013)..... | 29 |
| 2.1. Chủ trương của Đảng và Nhà nước về xây dựng nông thôn mới. Sự vận dụng của Đảng bộ, chính quyền địa phương | 29 |
| 2.1.1. Chủ trương của Đảng và Nhà nước | 29 |

| | |
|--|-----------|
| 2.1.2. Sự vận dụng của Đảng bộ và chính quyền địa phương..... | 35 |
| 2.2. Quá trình thực hiện cuộc vận động xây dựng nông thôn mới ở thị xã Quảng Yên..... | 39 |
| Tiểu kết chương 2:..... | 53 |
| Chương 3: THÀNH TỰU VÀ HẠN CHẾ TRONG CUỘC VẬN ĐỘNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở THỊ XÃ QUẢNG YÊN | 55 |
| 3.1. Thành tựu..... | 55 |
| 3.1.1. Nhận thức của các cấp ủy, chính quyền và quần chúng nhân dân về cuộc vận động xây dựng nông thôn mới đã có chuyển biến tích cực..... | 55 |
| 3.1.2. Sản xuất phát triển và thu nhập của người dân được nâng lên đáng kể so với trước | 56 |
| 3.1.3. Đời sống vật chất và văn hóa tinh thần của dân cư nông thôn được nâng lên..... | 58 |
| 3.1.4. Kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội được tăng cường..... | 59 |
| 3.1.5. Số tiêu chí đạt chuẩn theo Bộ Tiêu chí Quốc gia về nông thôn mới được nâng lên | 61 |
| 3.2. Hạn chế | 68 |
| Tiểu kết chương 3:..... | 71 |
| KẾT LUẬN | 72 |
| TÀI LIỆU THAM KHẢO..... | 77 |
| PHỤ LỤC | 82 |

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

| KÍ HIỆU | NỘI DUNG |
|---------|-----------------------------|
| BCĐ | Ban chỉ đạo |
| BCH | Ban Chấp hành |
| CP | Chính phủ |
| HĐND | Hội đồng Nhân dân |
| HTX | Hợp tác xã |
| LHPN | Liên hiệp Phụ nữ |
| MTTQ | Mặt trận Tổ quốc |
| NQ | Nghị quyết |
| NTM | Nông thôn mới Nông thôn mới |
| NXB | Nhà xuất bản |
| QĐ | Quyết định |
| UBND | Ủy ban Nhân dân |

DANH MỤC CÁC BẢNG

| | |
|--|----|
| Bảng 1.1. Hiện trạng sử dụng đất thị xã Quảng Yên năm 2012..... | 14 |
| Bảng 3.1. Tổng hợp nguồn vốn thực hiện chương trình | 60 |
| Bảng 3.2. Kết quả thực hiện Bộ Tiêu chí Quốc gia xây dựng nông thôn mới các xã theo Quyết định số 1111/QĐ-UBND ngày 2/5/2013..... | 63 |

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Sau 20 năm thực hiện đường lối đổi mới, nông nghiệp, nông thôn nước ta đã có những thay đổi lớn lao, đời sống nông dân đã được cải thiện một bước quan trọng. Kinh tế nông thôn chuyển dịch theo hướng tăng công nghiệp, dịch vụ, ngành nghề, các hình thức tổ chức sản xuất tiếp tục đổi mới. Kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội được tăng cường, bộ mặt nhiều vùng nông thôn thay đổi.

Tuy nhiên, những thành tựu đạt được chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế và chưa đồng đều giữa các vùng. Đặc biệt, so với các nước phát triển trong khu vực và trên thế giới, nông nghiệp nước ta còn nhiều yếu kém. Nông thôn phát triển thiếu quy hoạch, về cơ bản vẫn là tự phát, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội tuy có những biến đổi tích cực song vẫn lạc hậu, mức sống của cư dân nông thôn được cải thiện một bước nhưng còn ở mức thấp và đặc biệt ngày càng có khoảng cách xa so với đô thị, nhất là năng lực quản lý điều hành của cán bộ còn nhiều hạn chế.

Trước tình hình đó, Đảng và Nhà nước ta đã đặt ra nhiệm vụ cấp bách là đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới, làm cơ sở thúc đẩy công nghiệp hoá, hiện đại hoá nông nghiệp trên khắp các vùng miền cả nước. Ngày 5/8/2008, Hội nghị lần thứ 7 Ban Chấp hành Trung ương khoá X ban hành Nghị quyết số 26-NQ/TW về *Nông nghiệp, nông dân, nông thôn*. [29]

Quảng Ninh là một tỉnh miền núi, trung du, ven biển và hải đảo, có nhiều tiềm năng tự nhiên để phát triển kinh tế, xã hội, đặc biệt là phát triển một nền nông nghiệp đa dạng. Việc thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước một cách đồng bộ đã đưa đến kết quả tốc độ phát triển kinh tế, xã hội tăng cao, hệ thống cơ sở hạ tầng được củng cố, xây dựng mới. Ứng dụng các tiến bộ khoa học công nghệ đã làm tăng năng suất, chất lượng cây trồng, vật nuôi. Bộ mặt nông thôn và đời sống nhân dân của tỉnh có nhiều đổi mới so với các thời kì trước.

Thị xã Quảng Yên nằm ở phía Tây Nam tỉnh Quảng Ninh, tuy có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế, cơ cấu các ngành kinh tế trên địa bàn đang từng bước chuyển dịch theo hướng tăng dần tỉ trọng công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp - xây dựng và dịch vụ, nhưng đời sống văn hóa, tinh thần của một bộ phận nông dân còn thiếu thốn, khoảng cách phát triển giữa thành thị và nông thôn còn lớn. Thị xã còn nhiều khó khăn, trở ngại do thiên tai và tình trạng úng lụt, nhiễm mặn, nổi chua. Cơ cấu lao động nông thôn đã có sự chuyển dịch nhưng chưa mạnh. Dân số ở khu vực nông thôn còn chiếm tỉ lệ cao (88,5%), tỉ lệ dân số sinh sống bằng nghề nông còn cao, có 78% số xã còn trên 50% lao động làm nông nghiệp

Từ khi triển khai thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia về xây dựng nông thôn mới, thị xã Quảng Yên đã đạt được những kết quả bước đầu, làm thay đổi bộ mặt nông thôn, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nông dân, tạo cơ sở vật chất cho sự tiến bộ xã hội theo hướng công nghiệp nông thôn phát triển bền vững. Vậy, thị xã Quảng Yên đã triển khai thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia về xây dựng nông thôn mới như thế nào? Những thành tựu đạt được và những hạn chế trong quá trình thực hiện Chương trình này là gì? Đó là những vấn đề cần phải được nghiên cứu một cách nghiêm túc dựa trên cơ sở khoa học để đưa ra những nhận định khách quan, chân thực.

Là một giáo viên giảng dạy bộ môn Lịch sử ở Trung học phổ thông, tôi nhận thấy trách nhiệm của mình cần phải đi sâu nghiên cứu một chủ trương lớn đang được triển khai thực hiện có kết quả tại nơi công tác.

Xuất phát từ những lí do trên, tôi đã lựa chọn đề tài: ***“Công cuộc xây dựng nông thôn mới của thị xã Quảng Yên tỉnh Quảng Ninh (2008-2013)”*** làm Luận văn Thạc sĩ Sử học.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước, vấn đề nông nghiệp, nông thôn và nông dân luôn là mối quan tâm của các cấp lãnh đạo Đảng, Nhà